

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД
«ДНІПРОВСЬКИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ВНПЗ «ДГУ»
професор

_____ **О. В. Негодченко**
«15» березня 2018 р.

ПРОГРАМА

вступного випробування, додаткового вступного іспиту з дисципліни

«ОСНОВИ ПРАВОЗНАВСТВА»

**при вступі на навчання для здобуття освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 «Право» на основі освітньо-кваліфікаційного
рівня «молодший спеціаліст»;**

**для здобуття освітнього ступеня бакалавра
за спеціальністю 081 «Право» на основі освітнього ступеня бакалавра,
магістра, здобутого за іншою спеціальністю (іншим напрямом підготовки)**

Основи правознавства // Програма вступного випробування, додаткового вступного іспиту. – Дніпро: Дніпровський гуманітарний університет, 2018. – 10 с.

РОЗРОБНИК:

Легка О. В. – проректор з наукової роботи, кандидат юридичних наук, доцент
Торяник В. М. – завідувач кафедри загально-правових дисциплін, доктор політичних наук, доцент
Лабенська Л. Л. – доцент кафедри загально-правових дисциплін, кандидат юридичних наук, доцент
Рибіцький С.Б. – старший викладач кафедри загально-правових дисциплін.

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Мудрієвська Л.М. – к.ю.н., к.філос.н., доцент, завідувач кафедри теорії держави та права, конституційного права і державного управління (Дніпровський національний університет імені О. Гончара)
Сердюк І.А. – к.ю.н., доцент, доцент кафедри теорії та історії держави і права Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Голова фахової
атестаційної комісії
з основ правознавства

_____ (підпис)

В. М. Торяник

Схвалено Приймальною комісією університету
Протокол від 15 березня 2018 року № 2.

ЗМІСТ ПРЕДМЕТУ

1. Держава та право

Основні теорії походження держави і права. Поняття й ознаки держави. Поняття функцій держави. Внутрішні й зовнішні функції держави. Класифікація держав за їхньою формою (форми правління, форми державного устрою, політичні режими). Держави, які існували на території сучасної України.

Поняття й ознаки права. Право - особливий вид соціальних норм. Форми (джерела) права. Поняття і структура правовідносин.

Поняття законодавства, його система. Відмінність між правом і законом. Конституція, закони і підзаконні акти. Питання, які визначаються (встановлюються) виключно законами України. Мета і форми систематизації нормативно-правових актів.

Поняття системи права. Поділ права на галузі, правові інститути та правові норми. Загальна характеристика основних галузей права України.

Поняття й основні ознаки правової держави. Головні напрями формування правової держави в Україні.

Поняття, причини і види правопорушень. Поняття і види юридичної відповідальності. Підстави і цілі юридичної відповідальності.

2. Конституційне законодавство України

Закріплення державного, народного й національного суверенітету в Декларації про державний суверенітет України. Акт проголошення незалежності України. Референдум 1 грудня 1991 року. Питання правонаступництва України.

Конституція України - Основний Закон держави. Конституційна форма правління, державного устрою й політичного режиму України. Державна символіка України. Державна мова в Україні. Конституційний статус мов національних меншин.

Поняття громадянства України. Єдність і відмінність понять "людина", "особа", "громадянин". Набуття громадянства України. Припинення громадянства України.

Конституційні права та свободи людини і громадянина. Конституційні обов'язки людини та громадянина. Рівноправність громадян. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.

Конституційне закріплення права на освіту. Гарантії права на освіту в законах України "Про освіту" та "Про загальну середню освіту".

Право громадян на об'єднання у політичні партії та громадські організації відповідно до законодавства України. Право громадян на свободу світогляду та віросповідання.

Конституційний обов'язок захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України. Поняття загального військового обов'язку.

Поняття та форми здійснення народного суверенітету. Безпосередня й представницька демократія. Поняття референдуму і види референдумів в Україні. Конституційне регулювання проведення референдумів в Україні. Засади виборчого права й види виборчих систем. Виборча система України.

Конституційний принцип поділу державної влади. Система органів державної влади за Конституцією України.

Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. Вибори народних депутатів, статус народних депутатів України. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.

Президент України, його правовий статус і повноваження. Кабінет Міністрів України; склад, порядок формування, повноваження. Центральні органи виконавчої влади в Україні. Місцеві органи виконавчої влади.

Поняття про самоврядування. Органи місцевого самоврядування в Україні.

Судова влада в Україні. Конституційний Суд України. Система судів загальної юрисдикції за Конституцією і законодавством України.

Поняття правоохоронних органів. Система правоохоронних органів в Україні, їхні завдання. Правовий статус поліції. Правовий статус Служби безпеки України.

Генеральна прокуратура України, її повноваження за Конституцією України. Місце адвокатури у захисті прав людини.

3. Окремі галузі законодавства України

Цивільне законодавство. Загальна характеристика Цивільного кодексу України. Відносини, які регулюються цивільним правом. Суб'єкти цивільних правовідносин. Поняття і види юридичних осіб. Поняття і загальна характеристика цивільної правоздатності і цивільної дієздатності.

Особисті немайнові права громадян та їх захист. Право власності та його конституційний захист. Форми власності в Конституції України. Інтелектуальна власність.

Поняття правочину і цивільно-правового договору. Види правочинів. Договір купівлі-продажу. Договір майнового найму (оренди). Договір позики. Договір дарування.

Цивільно-правова відповідальність за шкоду, заподіяну малолітніми та неповнолітніми особами. Відшкодування шкоди, заподіяної малолітньою та неповнолітньою особою. Відшкодування моральної шкоди.

Поняття спадщини. Спадкування за законом і за заповітом. Право на обов'язкову частку спадщини. Спадковий договір.

Житлове законодавство. Загальна характеристика Житлового кодексу України. Право громадян на житло і форми його реалізації. Договір найму житлового приміщення. Правове регулювання приватизації державного житлового фонду.

Шлюбно-сімейне законодавство. Загальна характеристика Сімейного Кодексу України. Поняття шлюбу, умови і порядок його укладення. Підстави і порядок розірвання шлюбу. Визнання шлюбу недійсним. Майнові права подружжя. Взаємні права й обов'язки батьків та дітей. Позбавлення батьківських прав. Опіка і піклування. Усиновлення (удочеріння).

Трудове законодавство. Загальна характеристика Кодексу про працю України. Поняття, сторони та зміст трудового договору.

Трудові правовідносини. Колективний договір. Умови та порядок прийняття на роботу. Порядок припинення трудового договору з ініціативи працівника. Порядок

припинення трудового договору з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.

Робочий час і його види. Скорочений та неповний робочий час. Поняття і види часу відпочинку. Робочий час і час відпочинку неповнолітніх.

Трудова дисципліна. Правила внутрішнього трудового розпорядку. Види дисциплінарних стягнень. Порядок накладання і зняття дисциплінарних стягнень. Відповідальність за прогул. Відповідальність за появу на роботі у нетверезому стані. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну з їх вини підприємству. Порядок розгляду індивідуальних трудових спорів.

Законодавство про соціальний захист і охорону здоров'я. Поняття соціального страхування та соціального забезпечення. Види пенсій за законодавством України. Види соціальної допомоги сім'ям з дітьми. Юридичні гарантії права на охорону здоров'я.

Фінансове законодавство. Поняття податку та його види. Прибутковий податок з громадян.

Законодавство про підприємницьку діяльність. Поняття підприємницької діяльності. Основні організаційно-правові форми підприємницької діяльності.

Екологічне законодавство. Загальна характеристика законодавства про охорону навколишнього природного середовища. Екологічні права та обов'язки громадян. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів. Червона книга.

Земельне законодавство. Загальна характеристика Земельного кодексу України. Право власності на землю. Порядок вирішення земельних спорів.

Адміністративне законодавство. Відносини, які регулюються адміністративним правом. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення. Поняття адміністративного проступку. Види адміністративних стягнень. Адміністративна відповідальність неповнолітніх.

Кримінальне законодавство. Загальна характеристика Кримінального кодексу України. Поняття і ознаки злочину. Стадії вчинення злочину. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця. Співучасть у вчиненні злочину. Види кримінальних покарань. Поняття неосудності. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.

ЛІТЕРАТУРА

Нормативно-правові акти:

1. Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року.
2. Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 р.: Постанова Верховної Ради.
3. Декларація прав національностей України від 1 листопада 1991 року.
4. Конституція України, прийнята Верховною Радою України 26 червня 1996 року.
5. Житловий кодекс України, прийнятий у 1983 р.
6. Земельний кодекс України, прийнятий 25 жовтня 2001 року.
7. Кодекс законів про працю України, затверджений на Верховною Радою Української РСР 10 грудня 1971 р. (набув чинності з 1 червня 1972 р.).
8. Кодекс про шлюб і сім'ю України, прийнятий 20 червня 1969 р. і введений у дію з 1 січня 1970 р.
9. Кодекс України про адміністративні правопорушення, прийнятий 7 грудня 1984 р. і введений у дію з 1 червня 1985 р.(із змінами та доповненнями на 2017р.).
10. Кримінальний кодекс України, прийнятий 5 квітня 2001 р. і введений у дію з 1 вересня 2001 р.
11. Сімейний кодекс України, прийнятий 10 січня 2002 року.
12. Цивільний кодекс України. К., 2003.
13. Закон України “Про адвокатуру” від 5 липня 2012р.(із змінами та доповненнями на 14.10.2014р.).
14. Закон України “Про вибори народних депутатів України” від 18 жовтня 2001 року.
15. Закон України “Про вибори Президента України” від 5 березня 1999 року (із змінами та доповненнями на 23.12.2016р.).
16. Закон України “Про вищу освіту” від 17 січня 2002 року.
17. Закон України “Про Вищу раду правосуддя України” від 21 грудня 2016 року.
18. Закон України “Про власність” від 7 лютого 1991 року(із змінами та доповненнями на 14.09.2006р.).
19. Закон України “Про всеукраїнський та місцеві референдуми” від 3 липня 1991 року.
20. Закон України “Про громадянство України” від 18 січня 2001 року.
21. Закон України “Про державну службу” від 10 грудня 2015 року(із змінами та доповненнями від 21.12.2016 р.).
22. Закон України “Про дію міжнародних договорів на території України” від 10 грудня 1991 року.
23. Закон України “Про національну поліцію України” від 2 липня 2015р.
23. Закон України "Про захист прав споживачів" від 12 травня 1991 р. (з наступними змінами).
24. Закон України “Про Конституційний Суд України” від 16 жовтня 1996 року (із змінами та доповненнями на 10.12.2015р.).
25. Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” від 21 травня 1997 (із змінами та доповненнями на 9.02.2017р.) року.
26. Закон України “Про місцеві державні адміністрації” від 9 квітня 1999 (із змінами да доповненнями на 14.03.2017р.).

27. Закон України “Про мови в Україні” від 13.04.2012 року (із змінами та доповненнями на 16.06.2016р.).
28. Закон України “Про національні меншини в Україні” від 25 червня 1992 року.
29. Закон України “Про освіту” від 23 травня 1991 р (із змінами та доповненнями на 26.01.2016р.).
30. Закон України “Про прокуратуру” від 28.12.2014 року(із змінами та доповненнями на 21.12.2016р.).
31. Закон України “Про Службу безпеки України” від 25 березня 1992 року (із змінами та доповненнями на 2.07.2015р.).
32. Закон України “Про статус народного депутата України” від 17 листопада 1992 р. (в редакції від 22 березня 2001 р.).
33. Закон України “Про судоустрій та статус суддів” від 2.06.2016 року(із змінами та доповненнями на 1.12.2016р.).
34. Правила користування приміщеннями житлових будинків і прибудинковими територіями, затвердженими Постановою Кабінету Міністрів України від 8 жовтня 1992 р. № 372.
35. Типовий договір найму житла в будинках державного і комунального житлового фонду, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 22 червня 1998 р. № 939.

Навчальна література:

1. Алексеев В.Я., Першиц А.И. История первобытного общества. М., 1990.
2. История государства и права зарубежных стран / Н.А.Крашенинникова, О.А.Жидков. Ч.1. М., 1999.
3. Конституційне право України / За ред. В.Ф.Погорілка. К., 1999.
4. Основи правознавства: Навч. посіб. / Кер. авт. кол. проф. О.В.Негодченко. Д, 2003.
5. Підпригора О.А., Боброва Д. А Цивільне право. К.,1996.
6. Правознавство / За ред. В.В.Копейчікова. К., 2003.
7. Пушкін А.А. Самойленко В.М. Цивільне право України. Х., 1996.
8. Рабінович П.М. Основи загальної теорії права і держави. К, 2001.
9. Скакун О.Ф. Теория государства и права. Х, 2000.
10. Энгельс Ф. Происхождение семьи, частной собственности и государства // Маркс К. и Энгельс Ф. Соч. Т.21.
11. Правознавство: Навч. посібник (Мінка П.Я., Мінка П.П., Хрідочкін А.В. – Д.: «Інновація» , 2013. – с. 267.

Підсумкові питання з курсу

1. Поняття й ознаки держави.
2. Основні теорії походження держави і права.
3. Поняття функцій держави.
4. Внутрішні й зовнішні функції держави.
5. Класифікація держав за їхньою формою (форми правління, форми державного устрою, політичні режими).
6. Держави, які існували на території сучасної України.
7. Поняття й ознаки права.
8. Форми (джерела) права.
9. Поняття і структура правовідносин.
10. Поняття законодавства, його система.
11. Відмінність між правом і законом.
12. Питання, які визначаються (встановлюються) виключно законами України.
13. Поняття системи права.
14. Поділ права на галузі, правові інститути та правові норми.
15. Загальна характеристика основних галузей права України.
16. Поняття й основні ознаки правової держави.
17. Поняття, причини і види правопорушень.
18. Поняття і види юридичної відповідальності.
19. Декларації про державний суверенітет України.
20. Акт проголошення незалежності України.
21. Конституція України - Основний Закон держави.
22. Конституційна форма правління, державного устрою й політичного режиму України.
23. Поняття громадянства України.
24. Набуття та припинення громадянства України.
25. Конституційні права та свободи людини і громадянина. 26. Конституційні обов'язки людини та громадянина.
27. Міжнародні стандарти в галузі прав людини.
28. Конституційне закріплення права на освіту.
29. Право громадян на свободу світогляду та віросповідання.
30. Конституційний обов'язок захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України.
31. Поняття та форми здійснення народного суверенітету.
32. Безпосередня й представницька демократія.
33. Засади виборчого права й види виборчих систем. Виборча система України.
34. Конституційний принцип поділу державної влади. Система органів державної влади за Конституцією України.
35. Правовий статус і повноваження Верховної Ради України. 36. Уповноважений Верховної Ради України з прав людини.
37. Президент України, його правовий статус і повноваження.
38. Кабінет Міністрів України: склад, порядок формування, повноваження.
39. Місцеві органи виконавчої влади.
40. Поняття місцевого самоврядування та його органи.
41. Судова влада в Україні.
42. Система судів загальної юрисдикції за Конституцією і законодавством України.

43. Поняття правоохоронних органів.
44. Система правоохоронних органів в Україні, їхні завдання.
45. Правовий статус поліції.
46. Правовий статус Служби безпеки України.
47. Генеральна прокуратура України, її повноваження за Конституцією України.
48. Місце адвокатури у захисті прав людини.
49. Загальна характеристика Цивільного кодексу України.
50. Поняття і види суб'єкти цивільних правовідносин.
51. Поняття і загальна характеристика цивільної правоздатності і цивільної дієздатності.
52. Особисті немайнові права громадян та їх захист.
53. Право власності та його конституційний захист.
54. Форми власності в Конституції України.
55. Поняття правочину і цивільно-правового договору.
56. Види правочинів.
57. Договір купівлі-продажу.
58. Цивільно-правова відповідальність за шкоду, заподіяну малолітніми та неповнолітніми особами.
59. Поняття спадщини. Спадкування за законом і за заповітом.
60. Право на обов'язкову частку спадщини. Спадковий договір.
61. Загальна характеристика Житлового кодексу України.
62. Право громадян на житло і форми його реалізації.
63. Договір найму житлового приміщення.
64. Загальна характеристика Сімейного Кодексу України.
65. Поняття шлюбу, умови і порядок його укладення.
66. Підстави і порядок розірвання шлюбу.
67. Визнання шлюбу недійсним.
68. Майнові права подружжя.
69. Взаємні права й обов'язки батьків та дітей.
70. Позбавлення батьківських прав.
71. Опіка і піклування. Усиновлення (удочеріння).
72. Загальна характеристика Кодексу про працю України.
73. Трудові правовідносини.
74. Колективний договір. Умови та порядок прийняття на роботу.
75. Порядок припинення трудового договору з ініціативи працівника, з ініціативи власника або уповноваженого ним органу.
76. Робочий час і його види. Скорочений та неповний робочий час.
77. Види дисциплінарних стягнень. Порядок накладання і зняття дисциплінарних стягнень.
78. Відповідальність за прогул. Відповідальність за появу на роботі у нетверезому стані.
79. Матеріальна відповідальність працівників за шкоду, заподіяну з їх вини підприємству.
80. Поняття соціального страхування та соціального забезпечення.
81. Види пенсій за законодавством України.
82. Поняття податку та його види. Прибутковий податок з громадян.

83. Поняття підприємницької діяльності.
84. Загальна характеристика законодавства про охорону навколишнього природного середовища.
85. Екологічні права та обов'язки громадян.
86. Права та обов'язки власників природних ресурсів і природокористувачів.
87. Загальна характеристика Земельного кодексу України.
88. Право власності на землю.
89. Відносини, які регулюються адміністративним правом.
90. Загальна характеристика Кодексу України про адміністративні правопорушення.
91. Поняття адміністративного проступку.
92. Види адміністративних стягнень.
93. Загальна характеристика Кримінального кодексу України.
94. Поняття і ознаки злочину.
95. Стадії вчинення злочину.
96. Добровільна відмова від доведення злочину до кінця.
97. Співучасть у вчиненні злочину.
98. Види кримінальних покарань.
99. Поняття неосудності.
100. Кримінальна відповідальність неповнолітніх.